

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل
دانشکده پزشکی
پایان نامه جهت اخذ درجه دکترای حرفه‌ای رشته پزشکی

عنوان:

بررسی میزان افزایش قد و عوارض دارویی در دریافت کنندگان هورمون رشد
سیناتروپین یکسال پس از درمان در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه غدد
بیمارستان بوعلی اردبیل طی سال های ۱۳۹۹ الی ۱۴۰۱

نگارش :

آیناز میکائیل زاده

استاد راهنما:

دکتر سیمین زارع کاریزی

اساتید مشاور:

دکتر نگین نهران قدم

دکتر عزیز کامران

خرداد ۱۴۰۲

شماره پایان نامه: پ/پ / ۰۱۰۵۹

گواهی اصالت پایان نامه

بسمه تعالی

بدین وسیله اعلام می‌نماید که این پایان نامه بر اساس نتایج بررسی‌ها/ تحقیقات انجام یافته توسط اینجانب بوده و به وسیله خودم انشاء گردیده است و قبلاً به عنوان پایان نامه در سایر مقاطع و دوره‌های تحصیلی ارایه نگردیده است.

بدین وسیله اصالت (ORIGINALITY) و صحت نتایج این پایان نامه مورد تایید اینجانب، استاد راهنما می‌باشد.

تقدیم به

دو وجود مقدس که
موهایشان سپید شد تا من رو
سپید شوم

و عاشقانه سوختند تا
گرمابخش وجود من باشند...

پدرم و مادرم
و همسرم که نشانه لطف
الهی در زندگی من است.

تقدیر و تشکر

سپاس و ستایش خدای جل و جلاله که آثار قدرت او بر چهره روز تابان است و انوار حکمت او در دل شب تار درفشان . اکنون که در نقطه پایان این مسیر پر پیچ و خم قرار گرفته ام بر خود لازم میدانم که از اساتید گرانقدرم سرکار خانم دکتر سیمین زارع کاربزی که همواره الگوی من در امر تحصیل و طبابت بوده اند و جناب آقای دکتر عزیز کامران بخاطر راهنمایی های ارزشمندشان کمال قدردانی را بنمایم.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
------	-------

فصل اول: مقدمه

۳	۱-مقدمه
۳	۱-۱. مقدمه و بیان مسئله
۶	۱-۲. اهداف طرح
۶	۱-۲-۱. هدف کلی طرح
۶	۱-۲-۲. اهداف اختصاصی طرح
۸	۱-۳. سوالات طرح
۹	۱-۴. تعریف واژه های اختصاصی

فصل دوم: بررسی متون

۱۱	۲- مروری بر متون
۱۱	۲-۱. کلیات
۱۱	۲-۱-۱. اختلالات رشد
۱۳	۲-۱-۲. تکامل فیزیکی
۱۳	۲-۱-۲-۱. دوره نوزادی
۱۵	۲-۱-۲-۲. اواخر شیرخوارگی
۱۵	۲-۱-۲-۳. اواخر دبستان / اوایل نوجوانی
۱۶	۲-۱-۲-۴. نوجوانی
۱۸	۲-۲. پیشینه تحقیق

فصل سوم: مواد و روش کار

۲۲	۳. مواد و روش کار
۲۲	۳-۱. نوع مطالعه
۲۲	۳-۲. جامعه آماری و روش نمونه گیری

۲۲ ۳-۳. متغیر ها
۲۳ ۳-۴. روش تجزیه و تحلیل داده ها و بررسی آماری
۲۳ ۳-۵. ملاحظات اخلاقی
۲۳ ۳-۶. متدولوژی مطالعه

فصل چهارم: نتایج

۲۶ ۴. یافته ها
۲۶ ۴-۱. آمار توصیفی
۲۹ ۴-۲. آمار تحلیلی

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۴۰ ۵. بحث و نتیجه گیری
۴۰ ۵-۱. بحث
۴۵ ۵-۲. محدودیتهای مطالعه
۴۶ ۵-۳. نتیجه گیری کلی
۴۷ ۵-۴. پیشنهادات
۴۸ ۵-۵. ترجمان دانش
۴۹ منابع
۵۰ ۶-منابع:

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۳-۱. جدول متغیرها.....	۲۲
جدول ۴-۱. مشخصات کیفی بیماران مورد بررسی.....	۲۶
جدول ۴-۲. مشخصات کمی بیماران مورد بررسی.....	۲۷
جدول ۴-۳. بررسی تاثیر درمان دارویی بر قد بیماران مورد بررسی.....	۲۹
جدول ۴-۴. بررسی تاثیر درمان دارویی بر قد بیماران مورد بررسی به تفکیک جنسیت.....	۳۰
جدول ۴-۵. مقایسه متوسط تغییرات Z score حین درمان در زیرگروههای مختلف.....	۳۱
جدول ۴-۶. بررسی تاثیر درمان دارویی بر قد بیماران مورد بررسی به تفکیک بازه سنی (سن آغاز درمان).....	۳۲
جدول ۴-۷. مقایسه متوسط تغییرات Z score حین درمان به تفکیک بازه سنی.....	۳۳
جدول ۴-۸. بررسی تاثیر درمان دارویی بر قد بیماران مورد بررسی به تفکیک اندیکاسیون درمان.....	۳۵
جدول ۴-۹. مقایسه متوسط تغییرات Z score حین درمان در زیرگروههای مختلف.....	۳۶
جدول ۴-۱۰. همبستگی تغییرات قد بیماران مورد بررسی و وضعیت قد والدین.....	۳۷

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
نمودار ۱-۴. نمودار میله ای فراوانی بیماران مورد بررسی به تفکیک جنسیت.....	۲۷
نمودار ۲-۴. نمودار میله ای فراوانی بیماران مورد بررسی به تفکیک بازه سنی.....	۲۸
نمودار ۳-۴. نمودار میله ای فراوانی بیماران مورد بررسی به تفکیک اندیکاسیون درمان.....	۲۸
نمودار ۴-۴. نمودار آنالیز واریانس Z Score بین گروه های مختلف جنسی.....	۳۱
نمودار ۵-۴. نمودار آنالیز واریانس Z Score بین گروه های مختلف سنی.....	۳۳

فهرست اختصارات:

GH: growth hormone

BMI: Body mass index

ISS: idiopathic short stature

GSS: genetic short stature (GSS)

PAH: prediction of adult height

بررسی میزان افزایش قد و عوارض دارویی در دریافت کنندگان هورمون رشد سیناتروپین یکسال پس از درمان در بیماران مراجعه کننده به درمانگاه غدد بیمارستان بوعلی اردبیل طی سال های ۱۳۹۹ الی ۱۴۰۱

چکیده

زمینه: اختلال رشد اصطلاحی است که به توقف یا کاهش سرعت رشد کودکان اطلاق می‌گردد و به سه شکل لاغری، کوتاه قدی و کم وزنی تظاهر می‌کند (۱). طبق تعریف، کوتاهی قد حالتی است که در آن قد کودک بر روی منحنی رشد زیر صدک سوم بوده و یا دو انحراف استاندارد زیر حد متوسط و مورد انتظار برای سن و جنس در گروه مرجع باشد. با توجه به اینکه واردات داروهای خارجی از سالها پیش به کشور ممنوع بوده، از سال ۹۸ تمام بیماران کوتاه قد تحت درمان با سیناتروپین قرار گرفتند. سیناتروپین یک هورمون رشد تزریقی ایرانی میباشد. مطالعه حاضر جهت بررسی عوارض و میزان افزایش قد با این هورمون طراحی شده است.

هدف: هدف از مطالعه حاضر تعیین تغییرات قد پس از درمان با هورمون رشد صناعی (سیناتروپین) در کودکان مبتلا به کوتاه قدی به دلایل زمینه ای مختلف بود.

مواد و روش ها: مطالعه حاضر یک مطالعه توصیفی-تحلیلی بود که به صورت گذشته نگر صورت پذیرفت. جامعه آماری مطالعه بیماران دریافت کننده هورمون رشد سیناتروپین مراجعه کننده به درمانگاه غدد بیمارستان بوعلی بوده است. حجم نمونه این مطالعه برابر با ۲۰۰ بیمار میباشد. نهایتا اطلاعات مورد نیاز مطالعه با استفاده از چک لیست محقق ساخته جمع آوری شده و با استفاده از نرم افزار آماری SPSS ویراست ۲۲ و آزمون های تی تست و ANOVA انجام شد.

یافته ها: ۵۷/۵ درصد از بیماران مورد بررسی مونث بوده و اغلب بیماران در بازه سنی ۵ تا ۱۲ سال قرار داشتند (۷۴ درصد)، شایع ترین اندیکاسیون شروع درمان نیز GHD بوده است (۴۱ درصد). میانگین سنی بیماران مورد بررسی برابر با $10/25 \pm 2/96$ سال بود. میانگین قد و Z score قد کودکان تحت درمان به ترتیب $78/4 \pm 8/78$ سانتی متر و $1/99 \pm 0/52$ واحد افزایش داشته است که از لحاظ آماری نیز معنادار بوده است (در هر دو مورد $P < 0/001$). تاثیر درمان دارویی با سیناتروپین به تفکیک جنسیت، بازه سنی و اندیکاسیون درمانی نیز مورد بررسی قرار گرفت که نتایج نشان دهنده وجود افزایش قد معنادار در هر دو جنسیت ($P < 0/001$)، در هر سه بازه سنی ۵ سال، ۵ تا ۱۲ سال و بیشتر از ۱۲ سال و همچنین در تمامی اندیکاسیون های درمان بود ($P < 0/001$). تغییرات Z score نیز به تفکیک جنسیت اختلاف معنادار در جنس مونث ($p = 0/002$) نشان داد در حالی که طی آنالیز به تفکیک بازه سنی، بیماران با سن کمتر از ۵ سال تغییر معناداری در Z score نداشته اند ($P = 0/15$). همچنین تغییرات Z score در تمامی اندیکاسیون های درمانی بجز کمبود PAH ($P = 0/05$) و GSS ($P = 0/59$) معنادار بوده است.

نتیجه گیری: تجویز داروی سیناتروپین در سنین پایین تر بطور معناداری باعث افزایش قد بیشتری گردید لذا توصیه میگردد تجویز هورمون رشد با لحاظ اندیکاسیون در سنین پایین تر مدنظر قرار گیرد.

واژگان کلیدی: سیناتروپین، سوماتروپین، کوتاهی قد، هورمون رشد، Z score